

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 107/2022
26.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живко Остојић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, ВП 5003 Новосадски корпус, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду, Гж1 1918/21 од 21.09.2021. године, у седници одржаној дана 26.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1918/21 од 21.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2220/2018 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, тужбени захтев тужиоца је усвојен и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати на име претрпљених физичких болова износ од 300.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 300.000,00 динара, на име душевних болова због умањења животне активности износ од 1.200.000,00 динара, све са законском затезном каматом на те износе почев од дана пресуђења па до исплате и обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од укупно 315.671,96 динара са законском затезном каматом почев од извршности па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, ослобођен је тужилац обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1918/21 од 21.09.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужене је усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене физичке болове износ од 300.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 300.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 1.200.000,00 динара, све са припадајућом затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 315.671,96 динара са затезном каматом од извршности па до коначне

исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној.

О ревизији тужиоца није одлучивано на основу члана 404. ЗПП (посебна ревизија) зато што је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака (члан 403. став 2. тачка 2. ЗПП).

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11...18/20) Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као припадник јединице територијалне одбране Трпиња, која је била под командом Новосадског корпуса, рањен у борбеним операцијама приликом ослобађања Боровог насеља. Тужилац се налазио иза оклопног транспортера који је погођен непријатељском гранатом и том приликом тужиоцу су због јачине детонације попуцале бубне опне, погођен је гелерима по глави, грудима и доњим екстремитетима. Због задобијених повреда, тужилац је трпео физичке болове и страх у интензитету и трајању наведеном у налазима вештака. Психијатријски поремећаји код тужиоца трају од ратних збивања па надаље и у периоду од 2010. године па до 2020. године, постављено је више дијагноза (поремећај прилагођавања, рекорентни депресивни поремећај хроничног тока, депресивна епизода и други неуротски поремећај), а психијатријски поремећај Ф62.0 (трајни поремећај личности) може се сматрати трајним најмање 2 године уназад од дана вештачења. Услед детонације код тужиоца је дошло до пукнућа обе бубне опне, што представља тешко оштећење слуха мешовитог типа. Укупно умањење животне активности по свим видовима износи 60%. Тужиоцу је признато својство ратног војног инвалида VIII групе са 40% инвалидитета са правом на личну инвалиднину почев од 14.01.2015. године па док за то постоје услови.

Тужбом поднетом 10.12.2018. године тужилац је тражио накнаду нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, претрпљених физичких болова и страха. Тужена је оспорила тужбени захтев и истицањем приговора застарелости (члан 360. Закона о облигационим односима).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и због застарелости потраживања тужиоца одбио његов тужбени захтев.

Тужилац потражује нематеријалну штету која је последица оружаних сукоба на територији бивше СФРЈ у којима је тужилац учествовао као припадник оружаних снага те државе.

Штета проузрокована припадницима територијалне одбране под командом бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине Организације Уједињених нација (22.05.1992. године), проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗЈ, па њено потраживање застарева у року од 15 година, прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело (члан 377. став 1. Закона о облигационим односима). Овај рок је објективног карактера и почиње да тече од дана извршења кривичног дела (члан 361. став 1. Закона о облигационим односима), а застарелост наступа протеком последњег дана тог рока (члан 362. Закона о облигационим односима). Застаревање не тече (застој) за све време за које је оштећеном повериоцу – тужиоцу, због оружаних сукоба или непосредне опасности таквих сукоба на подручју његовог пребивалишта није било могуће да судским путем захтева досуду накнаде штете (члан 383. Закона о облигационим односима).

У конкретном случају, тужичево потраживање је застарело, јер је до дана подношења тужбе протекао рок од 15 година у коме застарева кривично гоњење кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗЈ, рачунајући и протек рока од 15 година од дана признања бивших република СФРЈ.

Изјављеном ревизијом, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се оспорава правилност примењеног материјалног права.

У конкретном случају, војне активности паравојних формација бивших република СФРЈ, све до међународног признања бивших југословенских република од стране Генералне скупштине УН-а (22.05.1992. године), представљају радњу бића кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗЈ („Службени лист СФРЈ“ бр.44/76...54/90, који је био на снази у време настанка штете) за које је одредбом члана 95. став 2. истог закона прописан рок застарелости кривичног гоњења од 15 година. Како је штета проузрокована кривичним делом, то потраживање ове штете застарева у смислу члана 377. став 1. ЗОО у року од 15 година који је прописан за застарелост кривичног гоњења за ово кривично дело.

Неосновано се ревизијом тужиоца оспорава оцена приговора застарелости указивањем да није протекао апсолутни рок застарелости потраживања од 30 година прописаног чланом 99. став 5. КЗЈ. Наиме, одредба члана 99. став 5. КЗЈ прописује застарелост извршења кривичне санкције, којој у овој правној ствари нема места примене, јер одредба члана 377. ЗОО, не везује застарелост потраживања накнаде штете за застарелост извршења кривичне санкције; а нема места ни примени члана 96. став 6. истог закона којом је одређено да застарелост кривичног гоњења настаје у

сваком случају када протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења (апсолутни рок застарелости), с обзиром да се ова одредба односи само на извршиоце кривичних дела и то у случајевима када је дошло до прекида застарелости кривичног гоњења из законом предвиђених разлога или овом одредбом предвиђених случајева када ток застарелости почиње тећи касније у односу на моменат извршења кривичног дела.

Стога, у конкретном случају, оцена приговора застарелости је правилно цењена у духу одредбе члана 377. став 1. ЗОО, јер је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости. У том случају се не примењује рок застарелости прописан чланом 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, на чију примену тужилац указује у ревизији, с обзиром да је тужилац накнаду штете могао тражити до истека рока застарелости кривичног гоњења кривичног дела оружане побуне, у року од 15 година од извршења тог кривичног дела.

На другачију одлуку не утичу ни ревизијски наводи којима се указује на одлуку Уставног суда, као и истоветан правни основ тужбеног захтева по тужби других тужилаца наведених у ревизији, с обзиром да суд суди на основу Устава, Закона и других општих аката, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права. Свака судска одлука, иако се доноси у чињенично и правно сличним случајевима, зависи од низа околности везаних за конкретан случај.

Предметна одлука се заснива на правилном тумачењу материјалног права и у складу је са схватањима израженим у низу одлука овог суда.

Потврђена је и одлука другостепеног суда о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредаба члана 153. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**